

OPEA615 – KIELITIETOINEN AINEENOPETUS

MONIKIELISET JA - KULTTUURISET OPPILAAT YLEISOPETUKSEN RYHMÄSSÄ

TAPAAMINEN 23.10.2017

EIJA AALTO – EIJA.AALTO@JYU.FI

TEHTÄVÄ 23.10. KERRALLE

Lähdetkö mukaan KEOS-
tapahtumaan vetämään
kielitietoisien opetuksen
pop-up-pistettä?

- Tutkikaa pareittain historian siirtolaisuus-aiheista tehtäväpakettia (löytyy peda.netistä):
 - Miten oppimista tuetaan?
 - Millaista vuorovaikutusta materiaalissa rakennetaan?
 - Mikä materiaalissa mahdollisesti oudoksuttaa?
 - Miten kehittäisit sitä?

Tuo huomiosi mukaan tapaamiseen!

HYVÄN PEDAGOGIIKAN RAKENNUSAIKINEKSET

Chamot et al. 1996; Cummins 1996; Bunch et al. 2012

TEHOKASTA SISÄLTÖJEN JA KIELEN OPPIMISTA

- Onko oppimistehtävä oppijalle kognitiivisesti sopivan **haastava**
 - on haastetta mutta ei ihan ylivoimaista?
- Saako oppija siihen tarvitsemaansa **tukea**?
- Onko oppijalla mahdollisuus olla **aktiivinen** osapuoli oppimisprosessissa?
 - Voiko hän käyttää omaa kielellistä ja kulttuurista pääomaansa?
 - Voiko hän kokea muiden kanssa tasavertaista omistajuutta ja tekijyyttä prosessiin ja lopputulokseen nähden?
- Edellyttääkö oppimistehtävä **vuorovaikutusta**, jonka avulla oppija sosiaalistuu yhteisöön ja rakentaa omaa identiteettiään osana sitä?
- Rohkaiseeko tehtävä käyttämään kieltä ja kehittämään vuorovaikutuksessa tehtävien vaatimaa kielitaitoa.

(Cummins 2001, 2006)

→ **Kielitaito ei irrallinen palikka, joka voidaan ”liimata” oppijaan**

Eija Aalto – eija.aalto@jyu.fi

Opetus rohkaisee oppilaita ottamaan riskejä, rakentamaan merkityksiä ja tulkitsemaan tietoa erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa
(Garcia & Gonzalez, 1995, p. 424).

Arkikielestä tiedonalan kieleen

Tarvitaan käytänteitä, jotka tutustuttavat tiedonalan kieleen siten, että oppilaat

- rakentavat kielellistä tietoisuuttaan
- tottuvat käyttämään tiedonalan kieltä haastavissa tehtävissä
- ymmärtävät arkikielen ja tiedonalan kielen yhteyksiä → vertaaminen

Lemke 1990;
Okhee et al. 2013

Molempia kielimuotoja tarvitaan

- ovat erilaisia työkaluja tutkia todellisuutta
- käytetään eri viestinnällisiin tarkoituksiin (Okhee et al. 2013)
- ovat dialogissa keskenään

RAKENNA KIELENKÄYTÖN JATKUMOITA: ERILAISET MEANING-MAKING KEINOT TUKEMAAN TOISIAAN

- Koulu on monikielinen yhteisö, jossa eri kieliä ja kielimuotoja käytetään rinnakkain (translanguaging) (Blackledge, Creese & Takhi 2013; Garcia & Kano, 2014).
 - Pedagogiset käytänteet, jotka aktivoivat eri kielimuotojen ja kielten käyttöä ja tukevat monikielisen identiteetin rakentumista
- Kielelliset jatkumot: saman sisältötiedon kielentämistä eri tavoin (eri semioottiset järjestelmät):
 - Arkikielestä → tiedonalan kieleen; puheesta → kirjoitukseen; lukemisesta → kirjoittamiseen
 - Visuaalistamisesta → sanallistamiseen ja toisin päin
→ eksplisiittinen huomio kielenkäytön tapoihin ja niiden vertailu

PUHUMINEN JA KIRJOITTAMINEN OPPIMISEN VÄLINEINÄ (LÄHDE: GIBBONS 2002)

3. Our experiment was to find out what a magnet attracted. We discovered that a magnet attracts some kinds of metal. It attracted the iron filings, but not the pin. It also did not attract things that were not metal.
 4. A magnet is a piece of metal which is surrounded by an invisible field of force within it. It is able to pick up a piece of steel or iron because its magnetic field flows into the metal, turning it into a temporary magnet.
1. “try this one.....no it doesn't go.....it doesn't move....try that.....yes.. it does a bit....that won't work.....it's not metal.....these are the best.....it's making them go really fast”
 2. “We tried a pin, a pencil sharpener, some iron filings and a piece of plastic. The magnet didn't attract the pin, but it did attract the pencil sharpener and the iron filings. It didn't attract the plastic.”

OPPITUNNIN PEDAGOGINEN RAKENNE

Kibler, Walqui & Bunch 2014

”Ajatukset hereille”

PREPARING LEARNERS

- Activate prior relevant knowledge
- Focus attention to concepts to be developed
- Introduce vocabulary in context

”Tekstityö”

INTERACTING WITH TEXT

- Deconstruct text, focus on understanding on a chunk
- Reconnect chunk to whole text
- Establish connections between ideas within text

”Ajatukset kasaan”

EXTENDING UNDERSTANDING

- Connect ideas learned to other ideas outside the text
- Apply newly gained knowledge to novel situations or problem-solving
- Create or recreate based on new understandings

Task 1

Task 2

Task 3

Task 4

Task 5

Task 6

Task 7

Task 8

Task 9

Scaffolding
”leivottu”
sisään
oppitunnin
rakenteeseen

TEHTÄVÄTYYPPEJÄ - ORIENTOINTI

Esimerkkejä

- Kysely oppilaiden ennakkokäsityksistä:
 - Taulukko, jossa väitteitä oppitunnin aiheesta → samaa / eri mieltä ennen ja jälkeen tunnin
Kirjoitettava myös mahdollinen evidenssi
 - Omien ennakkokäsitysten jakaminen pareittain. Apuna fraasit, esim.
Opp. 1: *Mä luen väitteen X. Siinä sanotaan, että... Olen samaa / eri mieltä väitteen kanssa, koska... Mitä mieltä sä olet?*
Opp. 2: *Mä olen samaa / eri mieltä sun kanssa, koska... Mä luen seuraavaksi väitteen Y...*
- Think Pair Share
 - Omien aiheeseen liittyvien aiempien kokemusten aktivointi, esim. *Muistele kokemusta lapsuudestasi, kun...*
→ Kertominen parille → Parin kokemuksen jakaminen muulle luokalle (mahdollisesti)
- Ennakkotietojen aivoriihi
 - Oppilaat täyttävät taulukkoon: Mitä tiedän aiheesta ennestään / Mitä mietin tai haluaisin tietää / Mitä opin (tunnin lopuksi)

TEHTÄVÄJATKUMO – VUOROVAIKUTUS TEKSTIN KANSSA

Esimerkkejä

- Lukeminen tavoitteen kera: Lyhyen tekstin lukeminen itsenäisesti apukysymysten avulla, esim. *Mitä teksti sanoo sinulle?* ja *Mitkä kaksi kysymystä tulee mieleesi?* (rohkeus olla välittämättä siitä, että teksti tuntuu vaikealta eikä ymmärrä kaikkea)
- Lukeminen ääneen 4 hengen ryhmissä: teksti kirjoitettu neljällä tyylillä, esim. **lihavoitu**, *kursiivi*, alleviivattu ja normaali → oppilaat lukevat vuorotellen, jokaisella ”oma tyyli”. Esim.

Anne Frank toukokuussa 1942. Pari viikkoa tämän jälkeen *hän täytti 13 vuotta.* Syntymäpäivälahjaksi Anne sai päiväkirjan. **Hän alkoi heti kirjoittaa siihen.** Ensimmäiselle sivulle hän kirjoitti: *”Toivon voivani uskoa sinulle kaiken, mitä en ole tähän asti kertonut vielä kenellekään, ja toivon sinun olevan minulle suurena tukena.”*

→ teksti päätetty ymmärtämistä helpottaviin merkityksellisiin jaksoihin (konstruktiot)

→ luetaan mahdollisesti kaksi kertaa

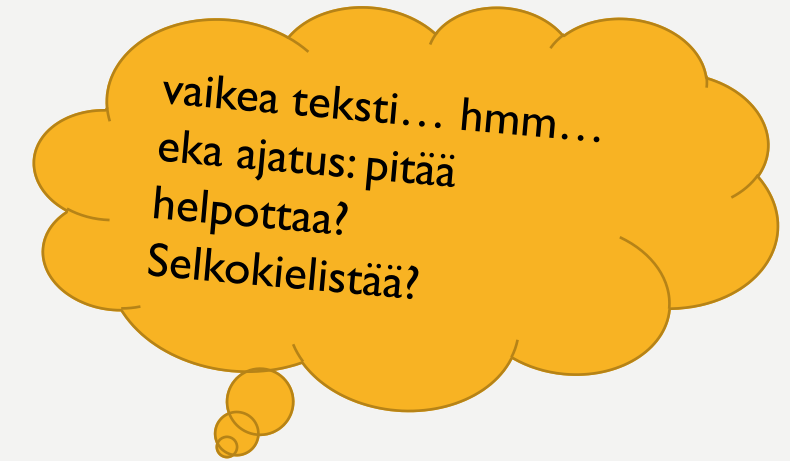
- ”Round robin”, jossa jokainen vastaa alussa annettuun kysymykseen. Säännöt: Ei saa keskeyttää tai kommentoida ja jokaisen sanottava jotain; jos oma vastaus sama kuin edellisellä, linkitettävä siihen, esim. *Minulle tuli mieleen sama asia kuin X:lle. Myös minä ajattelen, että...*
→ Kysymysten läpi käyminen samalla tavalla ja yhteinen vastaaminen niihin

TEHTÄVÄJATKUMO – YMMÄRRYKSEN LAAJENTAMINEN

Esimerkkejä

- Yhteisymmärryksen rakentaminen ryhmässä: neuvottelu esim. Anne Frankin tunteista tekstin tilanteessa ja ajatusten perustelu tekstin avulla
- Mielen peili -harjoitus (tekstin tulkintaa) 4 opp. ryhmissä: Oppilaat rakentavat tekstin henkilön mielen peilin (tilanne, ajatukset, huolet, ongelmat...), jossa esim.
 - 2 tärkeää lainausta tekstistä
 - 2 oppilaiden itse kirjoittamaa tulkintaa (fraasia) henkilöstä
 - 2 henkilöön/tekstiin liittyvää symbolia ja piirrosta→ Arvioinnin kriteerit sekä oman työn että muiden työn arviointiin; ohjeet esittämiseen
- Ryhmän itsearviointi arviointikriteerien pohjalta ja evidenssi arvioinnille
- Galleriakävely ryhmissä: tarkennuskysymykset ja palaute
- Mahdollisesti: Mielen peilin selittäminen kirjoittamalla → laajentaminen omaan tuottamiseen

HAASTE JA TUKE

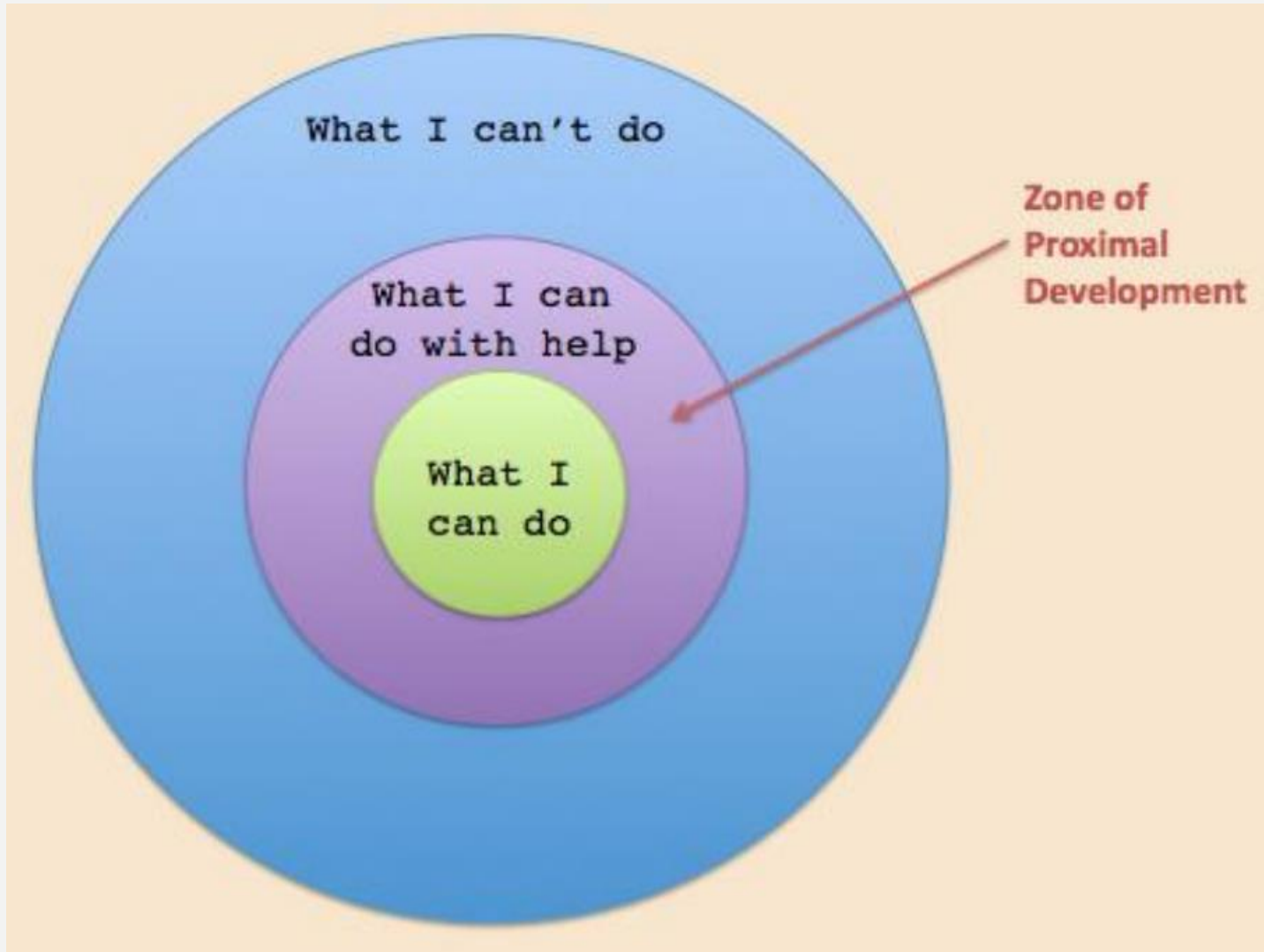
Periaatteita:

- Opetuksen tulisi sosiaalistaa oppijat kieli- ja tekstikäytänteisiin
- Oppijoiden tulee päästä käsiksi autenttisiin teksteihin, ei vain helpotettuihin.
- Kompleksit tekstit on tarpeen rikastaa (amplify) scaffolding-prosessin avulla
 - liikkeelle tutuista, motivoivista tekstilajeista, esim. kuvat, mainokset → intuitiivisia havaintoja → havainnot kielenkäytöstä → omien (mainosten) tekeminen
 - taustatiedon lukeminen aiheesta (esim. sisällissota) → avainsanat ja -ajatuksat → opettaja lukee ääneen
 - lähilukua vaativat kysymykset tekstistä
 - tekstin lukeminen ryhmissä "four voices": Oleellista oppia sietämään epävarmuutta, sekavuutta ja monimerkityksisyyttä ja tekemään valistuneita arvauksia. Kun teksti on jaettu merkityksellisiin pätkiin, arvausmahdollisuudet paranevat
- Opetuksen tulisi rakentaa viitekehys joustavalle vuorovaikutuksessa tapahtuvalle oppijakeskeiselle tuelle, joka käytössä tarpeen mukaan

SCAFFOLDING

Tuki oppijoiden kehittymiselle ja lisääntyvälle autonomialle, ei vain sille, että saadaan homma tehtyä

- Ei yleiskäsite kaikelle mahdolliselle avulle ja tuelle vaan...
- Toimintaa oppijan lähikehityksen vyöhykkeellä.
 - Tuen tulee olla jatkuvassa muutoksessa, lopetettuna ja laajennettuna oppijoiden tarpeiden mukaisesti. Sillä ei ole itseisarvoa!
 - Tuen avulla oppija pystyy suoriutumaan tehtävästä, jota hän ei muutoin olisi yksin selvittänyt, ja se tuo oppijaa lähemmäksi sitä taitotasoa, jolla hän pystyy suoriutumaan tehtävästä yksinkin.
 - Tuki ohjaa oppijaa ylittämään senhetkisen kehitystasonsa ja tekemään tiedostaan produktiivista siten, että oppija voi käyttää sitä tukemassa uuden oppimista
- **Scaffolding as structure** = aktiviteetin organisointi → tuki mukana vain mahdollistamassa oppimisprosessia (miten alkaa, mitä tarvitaan, miten huipentuu)
- **Scaffolding as process** = opettajan havainnot oppijan osallistumisesta ja oppimisen prosessista ja tavoista; havaintojen pohjalta hallinnan luovuttaminen tai ottaminen (handover/takeover) → tavoitteena lisääntyvä itsenäinen vastuunotto

ZONE OF PROXIMAL DEVELOPMENT (ZPD)

Lähikehityksen vyöhyke

"the only way to learn is teaching beyond what they know"

Tekstien muuntaminen tekstilajista toiseen, esim. tekstin pääsisältö postikortiksi, ”mielen peiliksi”, kuvaksi, sketsiksi, videoksi, tiedonalan kielestä kaveripuheeksi...

Tekstin
muunta-
minen

Kielenkäytön mallit, esim. fraasit tekstistä puhumiseen, argumentoimiseen, tietyn tekstilajin kirjoittamiseen, ryhmäkeskustelussa toimimiseen

Huom!
Käytössä
vain tarvit-
tavan ajan!

Mallinta-
minen

Scaffolding

Metakogni-
tiivinen
kehittä-
minen

Strategioiden opettaminen, jotta oppilaat oppivat refleктоimaan ja tarkkailemaan omaa oppimistaan ja toimintaansa, esim. lukustrategiat, ”clarifying bookmarks”, itsearviointilomakkeet

Skeeman
rakenta-
minen

Oppilaiden auttaminen aieman tiedon ja kokemuksen sekä opittavan sisällön ja kielen kytkeemisessä toisiinsa, esim. tekstin ja puheen ennakkojäsennykset: aikajanat, vertailumatriisit

Konteks-
tualisointi

Tiedonalan kielen ja käsitteiden selventäminen tuomalla ne oppilaan maailmaan, esim. kuvat, videoklipit, esineet...

Aiempien tietojen ja kokemusten aktivointi ja uuden tiedon ”leipominen” yhteen niiden kanssa, esim. väitteitä opittavasta asiasta > samaa/eri mieltä. Ennakkokäsitysten arviointi myöhemmin: mikä tekstissä tukee/ei tue niitä?

Siltaaminen

SCAFFOLDING LUKEMISESSA – 3 ERI TUEN TASOA

Tehtävänä hankkia taustatietoa historiallisesta tapahtumasta lukemalla 3 lyhyttä tekstiä

- Kukin teksti tuo aiheeseen eri näkökulman
- Kuhunkin tekstiin annetaan 3 lukemista ohjaavaa kysymystä

→ Esimerkit, miten lukemisen tuki voidaan järjestää kolmella eri tavalla (ks. seuraavat diat)

Muokattu lähteestä:

QTEL Quality teaching for
English language learners /
Stanford University & WestEd

<http://ell.stanford.edu/>

http://ell.stanford.edu/teaching_resources/ela

SCAFFOLDING – MINIMITUKI TEKSTIN LUKEMISESSA

3 oppilaan ryhmässä (ryhmä taidoiltaan heterogeeninen)

- Oppilaat lukevat tekstit ja vastaavat kysymyksiin itsenäisesti (n. 5 min) → teksti seuraavalle, kunnes kaikki ovat lukeneet kaikki kolme tekstiä
- Oppilaat jakavat omat vastauksensa kysymyksiin asiantuntijaryhmässä ns. Round Robin -tekniikalla: yksi oppilas puhuu kerrallaan, ja toiset eivät saa keskeyttää tai kommentoida ennen kuin kaikki ryhmän oppilaat ovat kertoneet vastauksensa. Oppilaat täydentävät omia vastauksiaan toisiltaan oppimansa perusteella.

SCAFFOLDING – KOHTALAINEN TUKI TEKSTIN LUKEMISESSA

- Palapelitekniikka (kotiryhmät ja asiantuntijaryhmät taitotasoittain)
- Oppilaille kerrotaan, että he hankkivat asiantuntemusta yhdestä teemasta ja jakavat tiedon sitten omalle kotiryhmälleen
- Asiantuntijaryhmässä oppilaat työskentelevät ensin pareittain
 - He lukevat yhden kolmesta tekstistä ja hyödyntävät kirjanmerkkiä selittämisessä (clarifying bookmark, ks. ohessa) seuraavan skeeman mukaan:
Oppilas A lukee tekstin ensimmäisen kappaleen ääneen ja sen jälkeen ajattelee ääneen ja selittää ymmärryksensä tekstistä hyödyntäen Clarifying bookmarkia. Hänen lopetettuaan oppilas B voi kertoa omat ajatuksensa A:n lukemasta tekstistä.
Tämän jälkeen B lukee samaan tapaan seuraavan kappaleen.
 - Kun parit ovat valmiit, jokainen oppilas lukee hiljaa itsekseen tekstin loppuun (kolmas kappale edellisiä lyhyempi) ja vastaa kysymyspaperissa oleviin kolmeen kysymykseen.

What I can do	What I can say
I am going to think about what the selected text may mean.	I'm not sure what this is about, but I think it may mean...
	This part is tricky, but I think it means...
	After rereading this part, I think it may mean...
I am going to summarize my understanding so far.	What I understand about this reading so far is...
	I can summarize this part by saying...
	The main points of this section are...

- Sitten oppilaat jakavat omat vastauksensa kysymyksiin asiantuntijaryhmässä ns. Round Robin -tekniikalla: yksi oppilas puhuu kerrallaan, ja toiset eivät saa keskeyttää tai kommentoida ennen kuin kaikki ryhmän oppilaat ovat kertoneet vastauksensa. Jos oppilailla on samoja ajatuksia, heidät ohjeistetaan vastaamaan esim.:

Olen samaa mieltä kuin NN siinä, että... mutta huomasin myös, että...

Kirjoitin myös, että...

- Jos oppilaiden mielestä toisten vastauksissa on hyviä aineksia, he voivat lisätä ne omaansa.
- Oppilaat palaavat kotiryhmiin ja jakavat tietonsa tekstistä muille ryhmän jäsenille sekä oppivat toisten ryhmien työstä.

SCAFFOLDING – MAKSIMITUKI TEKSTIN LUKEMISESSA

- Opettaja lukee kunkin tekstin ääneen käyttäen tekstiin liittyviä kysymyksiä. Hän pysähtyy avainkohdissa ja pyytää oppilaita keskustelemaan parin kanssa, mitä he pystyvät vastaamaan luetun perusteella kysymykseen. Opettaja kysyy oppilaiden näkökantoja ja ohjaa ryhmää vastaamisessa. Ryhmä muotoilee yhdessä vastaukset, ja opettaja mallintaa vastaamista.

"CLARIFYING BOOKMARKS"

Otetaan
käyttöön 1–2
kerrallaan

What I can do	What I can say
I am going to think about what the selected text may mean.	I'm not sure what this is about, but I think it may mean...
	This part is tricky, but I think it means...
	After rereading this part, I think it may mean...
I am going to summarize my understanding so far.	What I understand about this reading so far is...
	I can summarize this part by saying...
	The main points of this section are...
I am going to use my prior knowledge to help me understand.	I know something about this from...
	I have read or heard about this when...
	I don't understand the section, but I do recognize...
I am going to apply related concepts and/or readings.	One reading/idea I have encountered before that relates to this is..
	We learned about this idea/concept when we studied...
	This concept/idea is related to...
I am going to ask questions about ideas and phrases I don't understand.	Two questions I have about this section are...
	I understand this part, but I have a question about...
	I have a question about...
I am going to use related text, pictures, tables, and graphs to help me understand unclear ideas.	If we look at this graphic, it shows...
	The table gives me more information about...
	When I scanned the earlier part of the chapter, I found...

Language Frames for Active Classroom Participation

Expressing an Opinion I think/believe that ... It seems to me that ... In my opinion ...	Predicting I guess/predict/imagine that ... Based on ..., I infer that ... I hypothesize that ...
Asking for Clarification Would you explain that another way? What do you mean by? When you say ____, do you mean ____? I have a question about	Paraphrasing So you are saying that ... In other words, you think ... What I hear you saying is ... shared with me that.....
Affirming That's an interesting/good idea. I hadn't thought of that. I see what you mean. I agree with ____ that ...	Acknowledging Ideas My idea is similar to/related to ____'s idea. My idea builds upon ____'s idea. I agree with ____'s perspective. I also think that ... As ____ already pointed out, it seems like ...
Individual Reporting I discovered/found from ____ that ... I found out from ____ that ... ____ pointed out to me that ... ____ shared with me that ...	Partner and Group Reporting We decided/agreed that ... We concluded that ... Our group sees it differently. We think ... We had a different approach. We ... Our group's findings are similar to the last group's findings.
Offering a Suggestion Maybe we could ... What if we ... ? We could try ...	Expressing Polite Disagreement and Providing Reasons: I don't entirely agree with ____ that My opinion/experience/perspective is different than ____'s. I see your point, but I think ... My idea is slightly different than ____'s. It seems to me ..
Vocabulary Development ____ means.... Another way to say ____ is... A synonym of ____ could be.... An example of ____ is.... ____ relates to....	Holding the Floor As I was saying ... If I could finish my thought ... What I was trying to say ...
Working with Evidence The evidence shows (implies, indicates) .. The author's argument is The evidence that supports the author's thesis is The most convincing evidence is My thesis is supported by the following evidence.....	Developing thesis The message of this document is.... The author, ____, is trying to convince us that The best thesis for this essay is We concluded from these documents that I would argue that The evidence implies

Pluriliteracies teaching for learning (PTL)

The Pluriliteracies Wheel

creating deep learning tasks
by enabling students to language subject specific activities

Genre:

"A genre is a culturally determined way of communicating knowledge, with patterns that can be predicted, to varying degrees, by members of a particular culture. It is a social activity that has a purpose, is enacted through stages and is realised through language. In terms of the school subjects, the genres are the 'practices' (actions combined with visual and verbal texts) that the teacher and students engage in." (cf. Polias, 2006: 49)

It is important to understand that genres come in different sizes. A lab report (macro genre), for instance, is comprised of several micro genres like explanations, definitions, hypotheses, etc.

Genre-based writing is an indispensable tool to develop advanced disciplinary literacies in one or several languages and an integral part of PTL.

Cognitive Discourse Functions:

Cognitive discourse functions are the building blocks of thinking. We language through cognitive discourse functions (CDFs). It is through these CDFs that learners build and structure knowledge, which allows them to make sense of new content, to build conceptual knowledge and to demonstrate and communicate their understanding.

Operative Verbs:

Operative Verbs are used to initiate learning processes. These verbs trigger CDFs and are widely used in education to design both written and oral tasks and for assessment purposes. However, these verbs alone do not really offer any information about the language needed by the students so they can successfully engage in these activities and so that the various technical meanings can be understood.

Activity Domains:

Each subject has its specific activity domains made up of genres with their predictable patterns of structure and language. Students learn about a subject by participating in these four broad activity domains:

Doing: student produce scientific data;
Organising: students organize the data;
Explaining: students make sense of the data;
Arguing: students use their newly gained knowledge to question ideas/the world around them.

The Pluriliteracies Wheel

creating deep learning tasks
by enabling students to language subject specific activities

Genre:

Genre is a culturally determined way of communicating knowledge, with patterns that can be predicted, to varying degrees, by members of a particular culture. It is a social activity that has a purpose, is enacted through language and is realised through language.

In terms of the school subjects, the genres are the 'practices' (actions combined with visual and verbal resources) that the teacher and students engage in." (cf. van Daele, 2006: 49)

It is important to understand that genres come in different varieties. A lab report (macro genre), for instance, is comprised of several micro genres like explanations, definitions, hypotheses, etc.

Genre-based writing is an indispensable tool to develop advanced disciplinary literacies in one or several languages and an integral part of PTL.

Cognitive Discourse Functions:

Cognitive discourse functions are the building blocks of learning. We learn language through cognitive discourse functions (CDFs). It is through these CDFs that learners build and structure knowledge, which allows them to make sense of content, to build conceptual knowledge and to demonstrate and communicate their understanding.

Pluriliteracies teaching for learning (PTL)

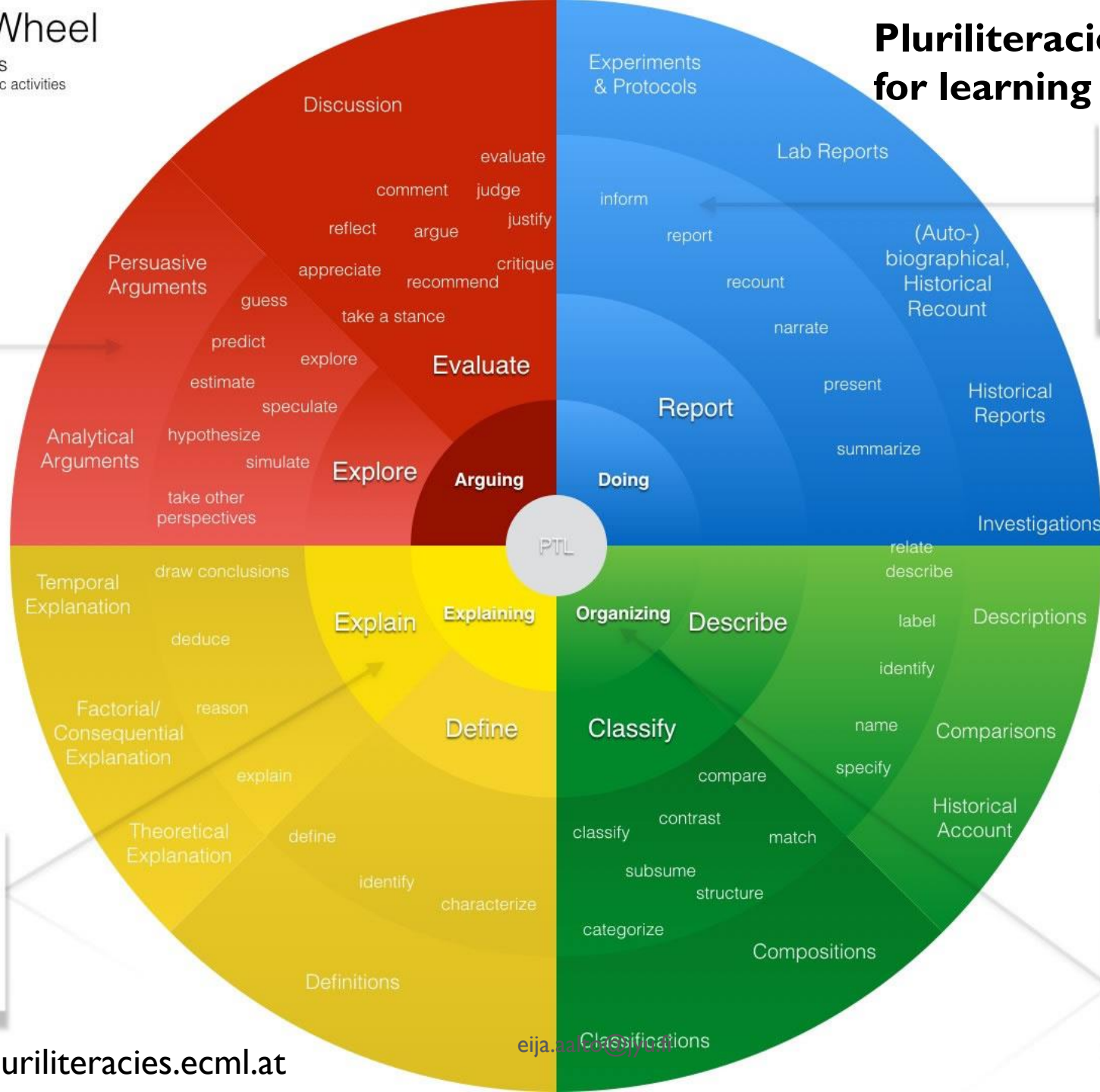
Operative Verbs:

Operative Verbs are used to initiate learning processes. These verbs trigger CDFs and are widely used in education to design both written and oral tasks and for assessment purposes. However, these verbs alone do not really offer any information about the language needed by the students so they can successfully engage in these activities and so that the various technical meanings can be understood.

Activity Domains:

Each subject has its specific activity domains made up of genres with their predictable patterns of structure and language. Students learn about a subject by participating in these four broad activity domains:

Doing: student produce scientific data;
Organising: students organize the data;
Explaining: students make sense of the data;
Arguing: students use their newly gained knowledge to question ideas/the world around them.

OPETUSTA SUUNNITELLESSA 1–5

[GIBBONS 2012]

1. Päätä, mitkä ovat ne “isot ajatukset”, jotka haluat kaikkien oppilaiden ymmärtävän ja hallitsevan?
 - Mitä oppilaat jo tietävät?
 - Miten voit esitellä pääkäsitteet oppilaille **tutulla kielellä** ja pohjautuen heidän **omiin kokemuksiinsa**?
 - Miten ne ilmaistaan tiedonalan kielellä?
 - Miten kaikki oppilaat voivat osallistua luokassa?
2. Miten puhetta voi käyttää kielen ja sisältöjen oppimisessa?
 - Millaisia vuorovaikutustilaisuuksia voit rakentaa aiheesta puhumiseen?
 - Miten oppilaat voivat työskennellä yhdessä aiheen parissa?
 - Millaisia tilaisuuksia luot oppimisesta ja kielestä puhumiseen?
 - Miten ja missä kohdin mallinnat tiedonalan kieltä omalla puheellasi?

OPETUSTA SUUNNITELLESSA...

3. Päätä, mitä tekstejä oppilaat lukevat

- Mitkä tekstin piirteet voivat tuottaa hankaluuksia?
- Miten voit tukea ymmärtämistä a) ennen lukemista, b) lukemisen aikana, c) lukemisen jälkeen?
- Miten luokkatyöskentely auttaa oppilaita ymmärtämään lukemaansa?

4. Päätä, mitä haluat oppilaiden kirjoittavan

- Mitä tekstilajeja?
- Millaisia ohjeita ja malleja voit antaa kirjoittamiseen?
- Mitä erityistukea voit antaa heikoille kirjoittajille?

OPETUSTA SUUNNITELLESSA...

5. Järjestä aktiviteetit jatkumoksi

- Miten saat jatkumon alkamaan tutusta (puhutusta) kielestä ja etenemään tiedonalan kieleen?
- Mitä mahdollisuuksia oppilailla on käyttää suullisesti tiedonalan kieltä ennen omaa kirjoittamista?

PEDAGOGISIA PERIAATTEITA

1. Tue sellaisten **kielellisten käytänteiden** kehittymistä, joita tarvitaan sisältöön sitoutumisessa
2. Opeta **oppiaineesi kielellisiä käytänteitä**
 - Esim. kokeen suullinen ja kirjallinen raportointi, määritelmä, essee, koevastaus
3. Arvosta oppilaan kielellisiä ja kulttuurisia resursseja ja rakenna opetusta niiden varaan.
4. Sisällytä erityyppisiä kommunikatiivisia aktiviteetteja oppiaineen opiskeluun ja suosi laadukasta vuorovaikutusta
5. Luo oppilaille mahdollisuuksia sitoutua metalingvistisiin ja metakognitiivisiin prosesseihin.
6. Varo liikaa yksinkertaistamista ja helpottamista – opeta mieluummin **strategioita**, joilla normitehtävistä selviää, mutta vähennä tehtävien määrää
7. Ota huomioon oppilaan kokonaistilanne: millaisesta tiedosta hänelle hyötyä?

TEHTÄVÄTYYPPEJÄ LUKUSTRATEGIOIDEN HARJOITTELUUN – 1

- Maailmantiedon käyttäminen
 - Piirrä kalan kuva ja kirjoita kuvan ympärille lyhyesti, mitä kaikkea tiedät kalasta.
- Ydinsanojen ymmärtäminen
 - Ympyröi otsikoista oppiaineen tärkeitä sanat ja selitä niitä omin sanoin.
- Vieraiden sanojen merkityksen päättely
 - Ympyröi tekstistä sanat, jotka vaikuttavat tärkeiltä. Lue tekstiä sanojen ympäriltä ja yritä päätellä, mitä sana voisi tarkoittaa.
- Huomion fokusoiminen tavoitteen kannalta olennaisiin kohtiin (teksti, kappale, lause, lauseke, ydinsanat)
 - Lue tekstin pääotsikko, väliotsikot ja tiivistelmä. Kokoa niiden tärkeät tiedot käsitekarttaan.

TEHTÄVÄTYYPPEJÄ LUKUSTRATEGIOIDEN HARJOITTELUUN – 2

- Tekstilajien rakenteen tunteminen
 - *Alleviivaa uutisesta 1) mitä tapahtui, 2) missä se tapahtui ja 3) milloin se tapahtui. Mistä tekstin kohdassa tiedot löytyvät? Miksi?*
 - *Kun alat lukea oppikirjan tekstiä, mitä kannattaa lukea ensin, mitä sitten ja entä sen jälkeen. Miksi?*
- Muun tekstin yhteydessä olevan tiedon hyödyntäminen (kuvat, taulukot, kaaviot)
 - *Tutki oppikirjan kuvia ja kuvatekstejä. Kerro omin sanoin, mitä tietoa niistä saa.*
- Asioiden yhdisteleminen
 - *Kokoa tekstin tärkeimmät asiat käsitekarttaan. Aloita otsikoista, kuvista ja tiivistelmästä. Täydennä tietoja koko tekstin avulla, jos tarvitsee.*
- Johtopäätösten tekeminen
 - *Voisiko kala elää maalla? Perustele vastauksesi.*

TUKEA OPPITUNNILLA, ESIM.

1. Tunnin aihe ja rakenne tauluun → **oppitunnin kulku näkyväksi**
 - Avainkäsitteet koko ajan näkyvillä
2. Selkeät **siirtymät** aiheesta ja toiminnosta toiseen.
3. **Toisto**: Esitä tärkeät asiat aina vähintään **kahdella tavalla**, esim. suullisesti ja kirjoittamalla tai visuaalisesti.
4. Osoita asioiden välisiä **suhteita visuaalisesti** (kuvat, kaaviot, piirrokset).
6. Pidä riittävän pitkiä **tauvoja** kysymysten jälkeen → aikaa prosessoida kysymyksiä ja omia vastauksia.
7. Ohjeet ei vain kuuloaistin varassa → näytä myös **visuaalisesti**.
8. **Tarkista ymmärtäminen** usein ja monella tavalla. → oppilaan lähelle
9. Luo mahdollisuuksia **vuorovaikutukselle**

KIRJOITTAMISEN TUKEMINEN – MITEN ONNISTUU?

- Maksimoi oppilaan kielellisten ja kulttuuristen resurssien hyödyntäminen
 - Onhan oppilailla **merkityksellisiä ajatuksia**, joista kirjoittaa?
 - Miten **omaa äidinkieltä ja muita resursseja** voi hyödyntää kirjoitusprosessissa?
 - Mitä apua oppilaille on **tutusta teknologiasta**?
 - Miten hyödyntää heidän **maailmantietoaan**, käytänteitään ja kokemuksiaan?
- Opetta **tekstilajitietoutta**: tekstilajin rakenne ja piirteet
- **Mallintaminen** ja yhdessä kirjoittaminen ennen itsenäistä tuottamista
- Palaute prosessin eri vaiheissa (vertaiset + opettaja)

Bunch ym. 2012

ESIMERKKI:

MIELIPIDE- KIRJOITUK- SEN RAKENNE

OPPILAIDEN TÄYDENNET- TÄVÄKSI

Otsikko:

Mitä aiheesta keskustellaan? Millainen on oma mielipiteesi?

Usein sanotaan, että...

Monet ihmiset ovat sitä mieltä, että...

Mielestäni kuitenkin ...

Miten perustelet mielipiteesi?

Tähän on monta syytä.

Ensiksi...

Toiseksi...

Lisäksi...

Miksi jotkut ovat eri mieltä kanssasi? Millaisia perusteluita heillä on?

Toisaalta jotkut väittävät / ovat sitä mieltä, että...

Sen lisäksi...

On myös sanottu / ehdotettu, että...

Vedä yhteen mielipiteesi ja perustelusi.

Kuitenkin / Kaiken kaikkiaan / Ylipäätään voidaan sanoa, että ... koska ...

Lopuksi...

OPPILAS TARVITSEE MALLIN: MÄÄRITELMÄ, KOEVASTAUS, KOESELOSTE, MUU TEKSTILAJI...

VERSIO 1.

- Tutkikaa *hyvää esimerkkiä* tekstilajista
 - Tekstin rakenne ja osat: aloitus, asian käsittely, lopetus...
 - Tyypilliset ilmaisutavat
- Tekstin rakenne annettuna, oppilaat täydentävät ryhmissä sisällöt
- Itsenäinen tekstin tuottaminen

VERSIO 2.

- Tutkikaa anonyymia *puutteellista esimerkkiä* tekstilajista ja korjatkaa sitä yhdessä
 - Hyvä kirjoittaja kirjurina, muu ryhmä ehdottaa, miten korjataan
- Pienryhmissä/pareittain oman tekstin tuottaminen
- Itsenäinen tekstin tuottaminen

Oppilas tarvitsee mallin → Ennen kirjoittamista on tarpeen lukea vastaavaa tekstiä

OHJAAVA PALAUTE KIRJOITTAMISESSA

- Oppilas hyötyy eniten niiden asioiden opettamisesta,
 - jotka hänen omassa tuottamisessaan horjuvat (välillä oikein, välillä väärin)
 - joita hän yrittää ilmaista, mutta keinoja ei vielä ole
- Miten varmistat, että korjaukset kulkevat oppilaan ”oman pään kautta”?
- Miten saada oppilas itse korjaamaan omaa tekstiään?

MILLAISTA PALAUTETTA?

- Huomio kirjoittamisen **eri osa-alueisiin**, ei vain rakenteisiin
- Mitkä virheet isoja – mitkä pieniä?
→ **käsitys virheen painoarvosta** kerrottava myös oppilaalle!
- Kaikkea ei korjata kerralla
→ **mihin** kullakin kirjoituskerralla **keskitytään?**
→ huomio siihen, mitä on juuri opeteltu tai harjoiteltu
- Oman tekstin uudelleen työstäminen ja korjaaminen
- Millaisesta palautteesta oppilas hyötyy?
→ **millaista palautetta hän ymmärtää / osaa tulkita?**
- Miten oppilas ymmärtää hyvän kirjoittamisen ja eri tekstilajien kriteerit?
- Palautteen ajoitus ja harkinta yksilöllisten tarpeiden mukaan
- Kommenttien **selkeys** ja **suoruus**
- Kannustavuus mutta realismisuus
→ realistiseen itsearviointiin ohjaaminen